

Dozor nad zvířetem

Pojem „dozor nad zvířetem“ může být vykládán i tak široce, že bude zahrnovat i organizaci a zajištění nerušeného a pokud možno bezpečného průběhu skupinové jízdy veřejnosti (amatérských jezdců) na koních svěřených jejich vlastníkem jezdcům na základě smlouvy dočasně za úplatu.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky č.j. 25 Cdo 3486/2023-384 ze dne 24.9.2024)

Nejvyšší soud rozhodl v právní věci žalobkyně: P. H., zastoupená Mgr. J.P., advokátem se sídlem B., proti žalované: Národní hřebčín Kladruby nad Labem, státní příspěvková organizace, se sídlem K.n.L., zastoupená Mgr. J.S., LL.M., advokátem se sídlem P., za účasti vedlejší účastnice na straně žalované: Generali Česká pojišťovna, a. s., se sídlem P., o náhradu nemajetkové újmy ve výši 1.000.000 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Pardubicích pod sp. zn. 23 C 291/2018, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 30. 6. 2023, č. j. 23 Co 77/2023-346, tak, že rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové – pobočky v Pardubicích ze dne 30. 6. 2023, č. j. 23 Co 77/2023-346, a rozsudek Okresního soudu v Pardubicích ze dne 20. 12. 2022, č. j. 23 C 291/2018-306, vyjma zamítavého výroku II tohoto rozsudku, se ruší a věc se vrací Okresnímu soudu v Pardubicích k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

1. Okresní soud v Pardubicích rozsudkem ze dne 20. 12. 2022, č. j. 23 C 291/2018-306, uložil žalované zaplatit žalobkyni 600.000 Kč s příslušenstvím (výrok I), co do 400.000 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl (výrok II) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (výroky III až VI). Rozhodl tak o žalobě na náhradu nemajetkové újmy, která žalobkyni byla způsobena úmrtím její matky, a to v pořadí již druhým rozsudkem, když první (zamítavý) rozsudek okresního soudu v této věci byl zrušen odvolacím soudem a věc byla okresnímu soudu vrácena k dalšímu řízení. V něm byl okresní soud zavázán právním názorem odvolacího soudu, že žalovaná odpovídá za újmu žalobkyně podle § 2933 o. z. a že se jí nepodařilo prokázat liberační důvody podle § 2934 o. z. Okresní soud měl v dalším řízení posoudit splnění všech ostatních předpokladů odpovědnosti žalované za újmu žalobkyně. Okresní soud pak vyšel ze zjištění, že matka žalobkyně se dne 28. 10. 2016 za úplatu zúčastnila komerční akce „Hubertova jízda“ pořádané žalovanou, a to na černé pětileté klisně starokladrubského plemene (dále též jen „klisna“), jejímž vlastníkem a chovatelem je žalovaná. Matka žalobkyně byla zkušenou jezdkyňou, na koni jezdila od dětství. Klisna, která byla asi měsíc před jízdou do Kladrub dovezena z hřebčína ve Slatiňanech, byla cvičena do zápřahu i pro jízdu pod sedlem a před touto Hubertovou jízdou absolvovala bez potíží trasu jízdy dvakrát. Byla vzrůstu obvyklého pro dané plemeno. Před jízdou jezdci koně sami osedlali, absolvovali s nimi promenádu v kroku a dostalo se jim od mastera honu informací o tom, kudy trasa vede, jak vypadá, a poučení, jak při jízdě postupovat, i o tom, že nemusí absolvovat žádný ze skoků přes překážky, které byly podle tradice do trasy začleněny. Při obtížích mohl jezdec kdykoli odstoupit. Na základě vlastního rozhodnutí byla matka žalobkyně zařazena do prostřední skupiny jezdců (tzv. lotu), u nichž byla žalovanou vyžadována schopnost jízdy na koni včetně skoků přes překážky střední náročnosti (první skupina měla absolvovat jízdu v nejsnazší variantě bez skoků, třetí skupina jízdu nejnáročnější). V rámci akce se v prostoru jízdy v blíže neurčené výšce a trase pohyboval dron, jenž měl natáčet o akci video. Při samotné jízdě klisna první dvě překážky odmítla překonat (objela je), třetí překážku přeskočila a při dopadu se její

jezdkyně neudržela v sedle, spadla na zem a byla klisnou pošlapána. Utrpěla úrazový šok při tupém poranění hrudníku, jehož následkem zemřela. Okresní soud uplatněný nárok na náhradu nemajetkové újmy posoudil podle § 2959 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dále jen „o. z.“, a odpovědnost žalované podle § 2933 a § 2934 o. z. Dospěl k závěru, že žalovaná odpovídá za škodu způsobenou zvířetem podle 2933 o. z., a protože žalovaná klisnu používá k výdělečné činnosti, zabýval se otázkou, zda se jí podařilo prokázat splnění podmínek § 2934 o. z., za nichž se vlastník zvířete zprostit odpovědnosti za škodu (ohledně této otázky byl okresní soud vázán právním názorem vyjádřeným v předchozím zrušovacím rozhodnutí odvolacího soudu). Splnění povinnosti žalované eliminovat rizika hrozící v průběhu jízdy hodnotil již odvolací soud ve zrušovacím usnesení a poté i soud okresní na základě závěrů odborného posouzení MVDr. Jaroslava Dražana, znalce z oboru zemědělství, ekonomika, ceny a odhady, specifikace hospodářská zvířata, specializace koně, ovce, o jehož odbornosti a zkušenostech neměl odvolací soud pochybnosti. Podle znalce žalovaná při pořádání akce nepodcenila organizaci co do počtu koní, přípravy překážek a jízdní dráhy, a znalec také podle fotografií z akce neshledal žádné nedostatky ve vybavení klisny. Před zahájením Hubertovy jízdy však bylo žádoucí provést zkoušku jízdy a zkušební přeskok, aby byly ověřeny schopnosti koní i jezdců. To žalovaná neučinila, neověřila vhodnost výběru koně pro daného jezdce z řad veřejnosti, schopnost jezdce s koněm kooperovat, ani neproověřila schopnost spolupráce mezi všemi koňmi a jezdci navzájem. Pokud se nad areálem pohyboval dron, mohl v závislosti na výšce a způsobu pohybu být důvodem pro nepředvídatelné a nenadálé chování koní, stejně jako to, že do skupin byli zařazeni společně černí i bílí koně téhož plemene, kteří spolu běžně nepobývají a nejsou na sebe zvyklí. Podle soudu se vlastník domácího zvířete ve smyslu § 2934 o. z. může zprostit odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem jen tehdy, pokud provede opatření k absolutní eliminaci rizik. Ač přítomnost dronu či neprovedení zkušebních přeskoků nebylo příčinou úmrtí matky žalobkyně, rozhodující podle soudu je, že žalovaná neprojevila potřebnou pečlivost a neodstranila veškerá potenciální rizika. Objektívni odpovědnosti se nemůže zprostit ani poukazem na to, že zemřelá souhlasila s účastí na vlastní nebezpečí, rovněž nehraje roli, že si sama zvolila obtížnost lotu. Naopak příprava koně účastníky jízdy svědčí o tom, že žalovaná v rozporu s potřebnou pečlivostí ponechala otázku osobní bezpečnosti na samotných účastnících jízdy. Protože se žalovaná své odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem nezprostila, má žalobkyně právo na náhradu nemajetkové újmy, jejíž výši soud s přihlédnutím k intenzitě vztahu mezi žalobkyní a její matkou i k judikatuře Nejvyššího soudu stanovil částkou 600.000 Kč s příslušenstvím.

2. Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozsudkem ze dne 20. 6. 2023, č. j. 23 Co 77/2023-346, potvrdil rozsudek soudu prvního stupně v napadených výrocích I a VI (výrok I), změnil jej v nákladových výrocích III, IV a V (výrok II) a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení (výrok III). Odvolací soud vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem prvního stupně. Konstatoval, že otázka vynaložení potřebné pečlivosti musí být zkoumána vzhledem ke konkrétní situaci, při které k újmě došlo, a má být hodnoceno, zda přijatá opatření byla přiměřená a rozumná vzhledem k požadavku minimalizace újmy. Pro zodpovězení dané otázky jsou určující odborné znalosti ve smyslu § 127 o. s. ř., odvolací soud proto vyšel ze závěrů znalce MVDr. Jaroslava Dražana, podle nějž přítomnost dronu mohla být impulsem pro nenadálé chování koně. Odvolací soud pokládal za bezvýznamné, zda dron skutečně byl či nebyl příčinou nenadálé reakce nějakého koně, neboť to s ohledem na konstrukci odpovědnosti podle § 2933 a § 2934 o. z. není významné. Již sama přítomnost dronu svědčí o nepečlivosti žalované. Zanedbáním potřebné pečlivosti bylo i to, že k předání koní došlo bez krátké zkušební jízdy s cvičným skokem, při níž by byla ověřena spolupráce koně a jezdce, koní s jezdci ve skupině navzájem a schopnost matky žalobkyně vůbec absolvovat nějaký skok. Žalovaná tedy podle odvolacího soudu neprokázala, že by při pořádání akce a svěření klisny matce žalobkyně vynaložila veškerou potřebnou pečlivost při dozoru nad zvířetem, tedy neprokázala naplnění liberačního důvodu. Tvrzení žalované o tom, co vše učinila, a že škodě způsobené zvířetem nelze zcela předejít, označil odvolací soud za nevýznamná. S ohledem na znění § 2897 o. z. z prohlášení matky žalobkyně, že se akce účastní na vlastní nebezpečí, nelze dovozovat žádné

důsledky. Zcela nepřipadnými shledal argumenty žalované o srovnatelném postavení jezdkyne a řidiče auta a odpovědnosti či spoluodpovědnosti řidiče auta, neboť daná pravidla (včetně § 2927 o. z.) směřují na jiné případy, na odpovědnost jezdce na koni za škodu způsobenou při jízdě třetí osobě. Neobstojí ani tvrzení zpochybňující příčinnou souvislost mezi chováním klisny a smrtelným úrazem matky žalobkyně poukazem na to, že to byla právě ona, kdo klisnu řídil, tedy ona sama způsobila svůj pád z klisny a následný úraz. O tom, že smrtelný úraz byl způsoben právě chováním klisny - pošlapáním - nebyly pochybnosti. Příčina pádu pak nebyla v řízení objasňována, žalovaná neposkytla žádné tvrzení, v čem konkrétně snad matka žalobkyně pochybila a že by právě porušení její povinnosti vedlo k újmě na zdraví. Odvolací soud se ztotožnil se závěrem okresního soudu o odpovědnosti žalované za utrpěnou újmu, i o výši přisouzené náhrady, která odpovídá judikatuře Nejvyššího soudu, zejména rozsudku sp. zn. 25 Cdo 894/2018, uveřejněnému pod č. 85/2019 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, část občanskoprávní a obchodní, (dále jen „Sb. rozh. obč.“).

3. Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání. Předpoklady jeho přípustnosti spatřuje v tom, že napadené rozhodnutí spočívá na nesprávném posouzení právních otázek, které dosud nebyly řešeny dovolacím soudem. Odvolací soud dospěl k nesprávnému závěru o příčinné souvislosti vzniku škody s chováním klisny, nesprávně podřadil újmu na zdraví při jízdě na koni pod ustanovení § 2933 o. z. a násl. a nesprávně vyložil § 2933 a § 2934 o. z. Žalovaná má za to, že v době, kdy na koni sedí jezdec, který koně ovládá a dává mu pokyny, je kůň dopravním prostředkem. Žalovaná odkázala na § 2 písm. d) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích, podle něž je řidičem i jezdec na koni, který koně ovládá. Na koně je v takové situaci třeba pohlížet jako na dopravní prostředek a na jezdce jako na řidiče dopravního prostředku, který nezvládl řízení. Pokud by se prosadil názor, že za újmu jezdce, který si půjčí koně a jako jeho řidič přecení své schopnosti a způsobí si při jízdě újmu, je odpovědný vlastník koně, i když kůň nic nezpůsobil, musely by ukončit svou činnost všechny stáje a hřebčiny. Při závěru o existenci objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou zvířetem by pak v souladu s § 2933 o. z. měla být shledána odpovědnost i na straně matky žalobkyně, již bylo zvíře svěřeno do péče, a která též byla povinna v souladu s § 2934 druhou větou o. z. vynakládat veškerou potřebnou pečlivost k eliminaci újmy. Pečlivost jejího počínání však nebyla ničím doložena. Nebylo prokázáno, že by se kůň splašil či neuposlechl pokyny jezdce. Škoda vznikla v důsledku chyby matky žalobkyně, která se neudržela v sedle, spadla pod kopyta koně, jenž nebyl schopen v běhu ovlivnit, aby na ni nešlápl. Kůň matku žalobkyně neshodil, nezpůsobil pád, a za újmu by tak neměl nést odpovědnost jeho vlastník, nebo by alespoň tuto odpovědnost spolu s ním měla nést osoba, která koně v době způsobení škody ovládala, tedy matka žalobkyně. Žalovaná má za to, že výskyt dronu a společná jízda černých a bílých koní nemohou mít pro závěr o liberaci význam, bylo-li prokázáno, že kůň běžel klidně, nevykazoval známky splašení a k pádu jezdkyne došlo proto, že nezvládla přeskok. Žalovaná vyvinula veškerou možnou a rozumně očekávatelnou pečlivost k zajištění bezpečného průběhu Hubertovy jízdy ve smyslu § 2934 o. z., dobré organizační zajištění a bezpečnost akce dokládají i prohlášení ostatních účastníků. Jedná se o akci, na níž je účast dobrovolná, sama matka žalobkyně si vybrala lot, ve kterém jela a který odpovídal jejím schopnostem a zkušenostem, pokud by se přesto ukázal pro ni obtížným, mohla z jízdy kdykoliv odstoupit. Před termínem jízdy se zúčastnila i přípravného tréninku na jízdu, byla si vědoma její rizikovosti. Byl prokázán dobrý stav vybavení koně, jeho náležitý výcvik, dobrá povaha a připravenost. Odvolací soud dále pochybil, neumožnil-li výslech svědků k prokázání tvrzení žalované o zajištění bezpečnosti akce a k vyvrácení tvrzení žalobkyně a MVDr. Dražana, jenž není znalcem v oboru jezdeckého sportu a jehož vyjádření je pouhým listinným důkazem. Vyjádření MVDr. Dražana nebylo dostatečně skutkově podloženo, nadto bylo ovlivněno žalobkyní a jeho negativním postojem k žalované. V řízení nebyly předloženy důkazy o zdravotním stavu zemřelé, skutečnost, že ke smrti došlo v důsledku úrazu neznamena, že nemohla trpět jiným onemocněním či diskomfortem, psychickým či fyzickým, který mohl ovlivnit její sportovní výkon. Příčina pádu jezdkyne nebyla přes námitky žalované v řízení náležitě zkoumána. Při stanovení výše náhrady mělo být přihlédnuto k tomu, že by zemřelá jezdkyne, které bylo zvíře svěřeno, odpovídala za škodu jím způsobenou solidárně s žalovaným. V té souvislosti

žalovaná dále odkázala na rozhodnutí Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2681/2019 a 25 Cdo 5030/2017. Navrhla, aby byl rozsudek odvolacího soudu změněn a žaloba zamítnuta, případně aby rozhodnutí soudů obou stupňů byla zrušena a aby byla věc vrácena k dalšímu řízení soudu prvního stupně.

4. Vedlejší účastnice na straně žalované se ztotožnila s argumentací žalované a ve shodně s ní navrhla změnu rozsudku odvolacího soudu a zamítnutí žaloby nebo zrušení rozhodnutí soudů obou stupňů.

5. Žalobkyně navrhla, aby bylo dovolání odmítnuto, případně zamítnuto. Podle ní argumentace dovolatelky vychází z dezinterpretace provedených důkazů. Nebylo prokázáno, že by jezdce chyběla, ale naopak bylo prokázáno výpověďmi svědků, že kůň v průběhu jízdy i před ní jevil značnou míru nervozity, a proto neměl být vůbec k jízdě použit. Nešlo o zkušeného koně, Hubertovu jízdu jel prvním rokem. Požadavek na aplikaci zákona o provozu na pozemních komunikacích je nesmyslný, zcela nepochybně na danou situaci dopadá § 2934 o. z. Žalobkyně ovšem nesouhlasí s názorem žalované, že by matka žalobkyně při jízdě byla v postavení osoby, jíž bylo zvíře svěřeno ve smyslu § 2934 o. z. Kůň jí nebyl svěřen, jen na něm ojedinele a po omezenou dobu měla jet za trvalého dozoru mastera honu, na žalovanou organizované placené akci, při níž žalovaná užívala daného koně k výdělečné činnosti. Žalovanou tížilo břemeno tvrzení i důkazní k existenci liberačních důvodů a žalovaná je neunesla.

6. Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) dospěl k závěru, že dovolání bylo podáno včas, oprávněnou osobou - účastníkem řízení (§ 240 odst. 1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), je přípustné pro řešení otázky odpovědnosti za újmu způsobenou zvířetem, která nebyla za daných skutkových okolností dovolacím soudem dosud řešena, a je důvodné.

7. Podle § 2933 o. z. způsobí-li škodu zvíře, nahradí ji jeho vlastník, ať již bylo pod jeho dohledem nebo pod dohledem osoby, které vlastník zvíře svěřil, anebo se zatoulalo nebo uprchlo. Osoba, které zvíře bylo svěřeno nebo která zvíře chová nebo jinak používá, nahradí škodu způsobenou zvířetem společně a nerozdílně s vlastníkem.

8. Podle § 2934 o. z. slouží-li domácí zvíře vlastníku k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti nebo k obživě, anebo slouží-li jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, zproští se vlastník povinnosti k náhradě, prokáže-li, že při dozoru nad zvířetem zanedbal potřebnou pečlivost, anebo že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Za týchž podmínek se povinnosti k náhradě zproští i ten, komu vlastník zvíře svěřil.

9. Podle § 2918 o. z. vznikla-li škoda nebo zvětšila-li se také následkem okolností, které se přičítají poškozenému, povinnost škůdce nahradit škodu se poměrně sníží. Podílejí-li se však okolnosti, které jdou k tíži jedné či druhé strany, na škodě jen zanedbatelným způsobem, škoda se nedělí.

10. Občanský zákoník v § 2933 o. z. až § 2935 upravuje speciální skutkovou podstatu náhrady škody způsobené zvířetem. Povinnost vlastníka k náhradě škody způsobené zvířetem podle § 2933 o. z. je objektivní, nastává bez ohledu na zavinění, a to i v případě, že zvíře bylo vlastníkem svěřeno pod dohled jiné osoby, zatoulalo se nebo uteklo. Společně a nerozdílně s vlastníkem nahradí škodu osoba, které bylo zvíře svěřeno, která je chová či jinak používá. Ustanovení § 2933 o. z. neomezuje vznik povinnosti k náhradě škody na situace, v nichž dojde k nějakému nežádoucímu, neočekávatelnému či nezvladatelnému chování zvířete ani nevyžaduje porušení právní povinnosti jeho vlastníkem. Podstatné je, zda byla škoda způsobena zvířetem, tedy tím, že se projevil jeho specifické vlastnosti. Podupání člověka koněm je způsobení újmy zvířetem ve smyslu § 2933 o. z. Okolnosti, za jakých se poškozený dostal pod kopyta koně, ačkoli chování koně před škodní událostí bylo standardní, lze

zohlednit zejména při úvaze o jejich případné přičitatelnosti poškozenému ve smyslu § 2918 o. z.

11. V dané věci bylo prokázáno (skutkové závěry nalézacích soudů dovolacímu přezkumu nepodléhají), že žalovaná byla ke dni vzniku škody vlastníci klisny a matka žalobkyně zemřela proto, že ji klisna pošlapala (jiná příčina úmrtí nebyla prokázána ani tvrzena). Závěr soudů o existenci příčinné souvislosti mezi působením zvířete (jeho zvláštní povahy) a újmou primární poškozené je správný. Úmrtí matky žalobkyně způsobilo duševní útrapy, tedy nemajetkovou újmu, kterou je podle § 2959 o. z. povinen odčinit škůdce. Tím je podle § 2933 o. z. vlastník zvířete (společně s ním osoba, jíž bylo zvíře svěřeno), neboť jde o újmu způsobenou zvířetem. Protože vlastník a osoba, jíž bylo zvíře svěřeno, odpovídají za škodu společně a nerozdílně, může poškozený požadovat náhradu celé újmy po kterémkoli z nich, tedy i po vlastníku. Jezdkyni bylo v daném případě namísto pokládat za osobu, jejímuž dohledu byl zvíře svěřeno vlastníkem, byť šlo o svěřeni dočasné a za úplatu. Jezdkyně proto byla osobou společně a nerozdílně odpovědnou s vlastníkem za škodu způsobenou zvířetem třetím osobám, protože však byla současně primární poškozenou, její odpovědnost se neuplatní. V závislosti na prokázaných okolnostech vzniku újmy by mohla mít vliv jen při hodnocení případné spoluúčasti jezdkyně na vzniku újmy. Odkaz žalované na § 2 písm. d) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích, podle něž je řidičem i jezdec na koni, je nepřipadný. Uvedený předpis upravuje, jak deklaruje již v § 1 svého textu, práva a povinnosti účastníků provozu na pozemních komunikacích, tedy okruh právních vztahů, pod něž není organizovaná sportovní jízda na koních po vytyčené přírodní dráze podřaditelná.

12. V případě zvířat sloužících k výkonu povolání či k jiné výdělečné činnosti vlastníka, k jeho obživě nebo jako pomocník pro osobu se zdravotním postižením, se podle § 2934 o. z. vlastník zvířete (osoba, jíž byl zvíře svěřeno) zproští své odpovědnosti, prokáže-li, že při doзору nad zvířetem nezanedbal potřebnou pečlivost, anebo, že (ač potřebnou pečlivost zanedbal) škoda by vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti. Existenci okolností svědčících pro zproštění odpovědnosti je povinen tvrdit a prokázat vlastník zvířete (osoba, jíž bylo zvíře svěřeno).

13. Odpovědnost vlastníka zvířete podle § 2933 o. z. ovšem dále může být limitována, či dokonce v závislosti na konkrétních skutkových okolnostech případu vyloučena, bude-li prokázáno, že na vzniku škody se zčásti nebo zcela podílely okolnosti přičitatelné poškozenému (§ 2918 o. z.). Zkoumání okolností přičitatelných poškozenému přichází obecně v úvahu u všech skutkových podstat náhrady škody (k tomu viz např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 7. 2020, sp. zn. 25 Cdo 3287/2019, uveřejněný pod číslem 24/2021 Sb. rozh. obč., či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 15. 5. 2024, sp. zn. 25 Cdo 361/2024), tím spíše bude namísto, je-li primární poškozený současně zákonem pokládán za osobou spoluodpovědnou za vzniklou škodu podle zákonné úpravy odpovědnosti za škodu. Na straně poškozeného se pro uplatnění § 2918 o. z. zvažují veškeré příčiny, aniž by bylo podstatné, zda jde o zavinění a v jaké formě (úmysl, nedbalost), rovněž nemusí jít ani o porušení právní povinnosti; ve smyslu zásady *casum sentit dominus* poškozený nese i následky náhody, která jej postihla (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 5. 2021, sp. zn. 25 Cdo 2544/2020). Též lze zmínit, že rozhodnutí podstoupit potenciálně rizikovou aktivitu pokládá Nejvyšší soud za podstatnou okolnost při posuzování rozsahu odpovědnosti (nikoli tedy výše náhrady, jak namítá dovolatel) i v jiných případech objektivní odpovědnosti (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 31. 1. 2024, sp. zn. 25 Cdo 2246/2023), a není důvodu na tuto okolnost nahlížet jinak při posuzování objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou potenciálně nebezpečným a nepředvídatelným počínáním zvířat. Vědomé převzetí kontroly nad zvířetem a vystavení se rizikům s tím spjatým (tedy do určité míry jednání na vlastní nebezpečí) lze pokládat za významnou skutečnost při posuzování odpovědnostních vztahů (k tomu viz Melzer, F., Tégl, P. a kol.: *Občanský zákoník – velký komentář*. Svazek IX. § 2894-3081. Praha: Leges, 2018, s. 682). Je-li osoba, jíž bylo zvíře svěřeno, sama primárním poškozeným, pak bude namísto uvedené zohlednit při rozvržení rozsahu odpovědnosti za vzniklou újmu, zejména při úvaze o aplikaci § 2918 o. z.

14. Odvolací soud správně odpovědnost žalované posuzoval podle § 2933 a § 2934 o. z., avšak podmínky, za nichž se vlastník zvířete podle § 2934 o. z. zproští své odpovědnosti nevyložil zcela přiléhavě.

15. Vzhledem k daným specifickým skutkovým okolnostem lze připustit, že pojem „dozor nad zvířetem“ může být vykládán i tak široce, že bude zahrnovat i organizaci a zajištění nerušeného a pokud možno bezpečného průběhu skupinové jízdy veřejnosti (amatérských jezdců) na koních svěřených jejich vlastníkem jezdcům na základě smlouvy dočasně za úplatu. Podle skutkových zjištění odvolacího soudu se v blíže neupřesněném místě, čase a v neupřesněné výšce nad areálem pohyboval dron a žalovaná před jízdou neověřila schopnosti a vzájemnou kooperaci koní a jezdců a koní navzájem. Odvolací soud z těchto skutkových okolností dovodil, že bylo prokázáno nedostatečně pečlivé zajištění dozoru žalovanou nad klisnou. Dovolací soud se neztotožňuje s jeho závěrem odůvodněným neověřením spolupráce a schopností daných koní a jejich konkrétních jezdců a vzájemné interakce koní. Toto opatření (byť znalcem doporučované, nikoli však označené za nutné) neshledává dovolací soud nezbytnou náležitostí pečlivého zajištění dozoru nad koňmi v průběhu Hubertovy jízdy pořádané žalovanou. Účast jezdců na tréninkové jízdě před Hubertovou jízdou a předchozí opakované absolvování trati koňmi by měly být dostatečnou prevencí možných škod způsobených nezkušeností jezdce nebo špatnou přípravou koně, neboť poskytuje konkrétní zjištění o schopnosti jezdce ovládat na dané trati pronajatého koně a současně potvrzuje, že koně jsou dostatečně připraveni jízdu absolvovat s různými jezdci. Dovolací soud pak nepokládá za nutné ještě ověření, zda jezdec, jenž prokázal schopnost absolvovat jízdu přes překážky s jiným pronajatým koněm, bude schopen totéž učinit i s koněm, jenž mu byl přidělen pro Hubertovu jízdu. Koně chovaní žalovanou jsou cvičeni k tomu, aby byli ovladatelní jakýmkoli jezdcem. Nelze také pominout obecně známou okolnost, že se jedná o proslule klidné a ovladatelné pracovní plemeno koní (využívané mimo jiné například pro služební účely u jízdni policie) a ošetřovatelé průběžně sledují vývoj povah a charakterů jednotlivých koní s cílem vyloučení jakéhokoli problematického chování. Od jezdce, který se přihlásí k Hubertově jízdě na cizím (pronajatém) koni, pak je namísto očekávat, že má určitou zkušenost v ovládání koně obecně, nejen koně vlastního a že je schopen vyhodnotit, zda mu momentální rozpoložení koně umožňuje jeho spolehlivé ovládání, včetně například absolvování skoků.

16. Jiná je situace, pokud jde o hodnocení přítomnosti dronu. Dovolací soud se neztotožňuje s názorem odvolacího soudu, že již sám výskyt dronu v areálu je důvodem pro závěr, že žalovaná nedostala povinnosti zajištění pečlivého dozoru nad koňmi, bez ohledu na to, kde se dron pohyboval a zda jej koně vůbec mohli vnímat (podle znalce koně ve větších vzdálenostech či výškách již letící objekty neznepokojují a někteří koně jsou zvláště cvičeni v odolnosti vůči rušivým vlivům). Avšak vzhledem k tomu, že dron může za určitých okolností představovat potenciální podnět pro nežádoucí chování koní a že přítomnost dronu na akci byla prokázána (připustil ji výslovně ředitel žalované Ing. Jiří Machek), bylo na žalované, aby v zájmu své liberace prokázala, jakým konkrétním způsobem zajistila, aby dron nemohl koně rušit. O tom měla být poučena, odvolací soud jí však vzhledem ke svému názoru o významu pouhého výskytu dronu v daném místě toto poučení a prostor k doplnění tvrzení a důkazů neposkytl.

17. Závěr odvolacího soudu, že žalovaná jako vlastník zvířete za škodu odpovídá, by bez dalšího neobstál ani v případě, že by bylo prokázáno, že skutečně nedostala své dozorové povinnosti. Pomíjí totiž znění § 2934 o. z. věty první in fine, podle něhož se vlastník, který neprokázal vynaložení potřebné pečlivosti při dozoru nad zvířetem, zproští povinnosti k náhradě, prokáže-li, „že by škoda vznikla i při vynaložení potřebné pečlivosti“. Tedy i kdyby žalovaná neprokázala, že při využití dronu přijala veškerá potřebná opatření k minimalizaci možné újmy, mohla by se zprostit odpovědnosti, prokáže-li by, že by k pádu primární poškozené došlo, i kdyby vynaložila veškerou pečlivost ve vztahu k pohybu dronu (nebo kdyby dron vůbec na akci nebyl). Žalovanou tíží o této skutečnosti

břemeno tvrzení a břemeno důkazní, o čemž měla být soudem poučena, stejně jako o tom, že neunes-li je, odpovědnosti podle § 2933 o. z. se nezproští. Odvolací soud se touto možností liberace žalované nijak nezabýval, ačkoli žalovaná namítala, že ke škodě mohlo dojít i nebýt přítomnosti dronu a absence cvičné jízdy. Konečně se odvolací soud také nevypořádal s námitkou žalované o spoluúčasti primární poškozené na vzniku újmy podle § 2918 o. z. Tu nelze vyloučit konstatováním nevýznamnosti prohlášení jezdkyňě o jednání na vlastní nebezpečí a neprokázání jejího protiprávního jednání.

18. Z výše uvedeného vyplývá, že rozhodnutí odvolacího soudu není správné, Nejvyšší soud je proto podle § 243e o. s. ř. zrušil, a to včetně závislých nákladových výroků. Protože důvody zrušení platí v rozhodující míře i pro vyhovující část rozhodnutí soudu prvního stupně, zrušil dovolací soud i jeho rozsudek a věc vrátil Okresnímu soudu v Pardubicích k dalšímu řízení (§ 243e odst. 1 a 2 o. s. ř.). V jeho průběhu bude na žalované, aby tvrdila a prokázala, jaká opatření učinila pro to, aby výskyt dronu neměl žádný vliv na průběh Hubertovy jízdy. Uzavře-li soud, že žalovanou tvrzená a prokázaná opatření nebyla dostatečná, bude dále na žalované, aby uvedla, z jakých důvodů je přesvědčena, že by ke škodě (k pádu jezdkyňě pod klisnu) došlo, i kdyby vynaložila veškerou pečlivost k zajištění dozoru nad klisnou, kterou na ní lze požadovat, a aby svá tvrzení prokázala. Nezdaří-li se jí to, bude opět na ní, aby tvrdila a prokázala důvody, pro něž by se na vzniku škody měly podle § 2918 o. z. podílet okolnosti na straně primární poškozené.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nájem](#)
- [Ochrana osobnosti \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odpovědnost státu za újmu \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Svéprávnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení a dobré mravy](#)
- [Práva dětí](#)
- [Náklady řízení](#)
- [Odmítnutí dovolání](#)
- [Bezplatná obhajoba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)